

Otoczenie rynkowe

Rynek finansowy

Rynek towarowy

**Misja i strategia Grupy
Kapitałowej GPW****Realizacja strategii Grupy
GPW w 2016 r.****Linie biznesowe****Działalność
międzynarodowa Grupy
GPW****Rozwój Grupy GPW w 2017
r.****Ryzyka i zagrożenia****Pozostałe informacje****ONLINE
ANALYST****NARZĘDZIA STRONY**

Na rynku europejskim dominuje kilka dużych giełd, które w przeszłości podjęły działania konsolidujące, a obecnie decydują o strategicznych kierunkach rozwoju wspólnego rynku energii i funkcjonujących na nim rozwiązaniach technicznych. Giełda Nord Pool (działająca w Norwegii, Szwecji, Finlandii i Danii) rozszerzyła swój zasięg o kraje bałtyckie (Litwa, Estonia, Łotwa). Holenderska giełda APX rozszerzyła w przeszłości działalność o rynki brytyjski i belgijski, a także platformę ENDEX. Spółka APX-ENDEX została następnie podzielona na funkcjonującą obecnie w grupie ICE spółkę ICE Endex oraz APX - przejęte z kolei w 2015 r. przez EPEX Spot. EPEX Spot obejmuje obecnie swoją działalnością ponadto

m.in. rynek niemiecki, austriacki, francuski i szwajcarski).

Mniejsze giełdy mogą w miarę procesu konsolidacji rynku europejskiego tracić na znaczeniu, w szczególności gdy wielkość rynku krajowego, na którym działają, jest statystycznie i terytorialnie niewielka. TGE, z dużą płynnością rynku energii i dobrą lokalizacją geograficzną w Europie Środkowo-Wschodniej, pretenduje do grona czołowych giełd.

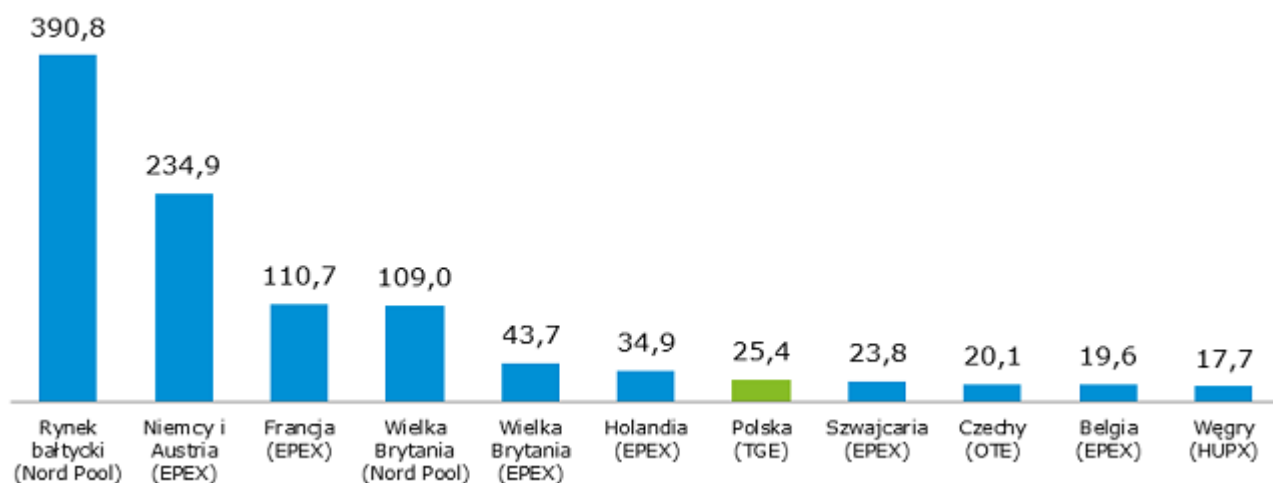
RYNEK ENERGII I GAZU W EUROPIE

W 2016 roku otoczenie rynkowe TGE w postaci uczestników hurtowego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego pozostało stabilne. Liczba aktywnych uczestników obrotu tymi towarami wzrosła, choć nie zmieniła się znacznie, pozostając przy liczbie blisko pięćdziesięciu Członków Giełdy. Pozostali uczestnicy obrotu korzystali z usług giełdy za pośrednictwem domów maklerskich. Wzrostowi wolumenu obrotu na rynkach spot towarzyszyły spadki wolumenu w obrocie na Rynku Terminowym Towarowym, który na rynku energii elektrycznej przesądził również o spadku ogólnego wolumenu obrotu tym towarem względem roku 2015. Był to kolejny efekt wygasania jednego z rozwiązań określających wielkość obliża giełdowego i polegał on na przeniesieniu znacznej części hurtowego obrotu energią elektryczną na rynek OTC. Rynek gazu, który przy obecnym kształcie regulacyjnym jest odporny na tego typu zmiany, wykazał najwyższy wolumen obrotu w historii giełdy. Utrzymany został trwający od lat wzrost znaczenia rynków spot w stosunku do kontraktów terminowych, szczególnie dla gazu ziemnego.

Na bliskich Polsce giełdowych rynkach energii elektrycznej rok 2016 przyniósł wzrosty obrotów na rynkach terminowych, natomiast sytuacja na rynkach spot była bardziej zróżnicowana. Wzrosty obrotów na rynkach terminowych miały miejsce zarówno za naszą południową granicą (Czechy, Węgry – PXE, HUPX), jak i w okręgu nordyckim (Nasdaq OMX). Jeszcze lepsze wyniki odnotowała giełda European Energy Exchange (EEX) w obrocie kontraktami futures dla trzech swoich największych rynków – niemiecko-austriackiego, włoskiego i francuskiego. Dla dwóch pierwszych były to wzrosty o ponad połowę wolumenu z roku 2015. EEX odnotował zatem na rynku energii elektrycznej – w przeciwieństwie do TGE – przepływ obrotu z rynku transakcji bilateralnych na rynek giełdowy.

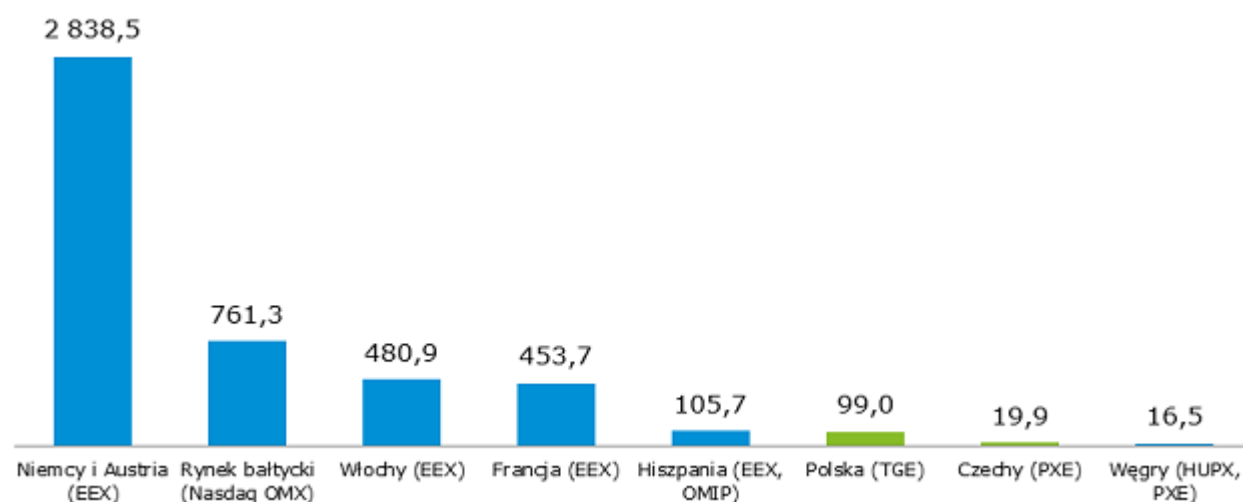
Na rynkach spot z kolei wzrostom obrotów w Czechach, na Węgrzech i w strefie nordyckiej towarzyszyły spadki w kilku krajach Europy Zachodniej, m.in. w Niemczech, w Beneluxie i w Wielkiej Brytanii. Spadki te sięgały kilku procent i przewyższały wielkością obecne w niektórych z tych krajów spadki zużycia energii elektrycznej. Na rynkach gazu ziemnego prowadzonych dla największych hubów Europy w ramach platformy PEGAS rok 2016 przyniósł dalsze wzrosty – zarówno na rynkach spot, jak i futures, dla prawie wszystkich hubów. Wzrosty te były prawie tak duże jak rok wcześniej i wyniosły blisko 50% dla rynku spot i blisko 90% dla rynku terminowego.

WOLUMEN OBROTU ENERGIAŁ ELEKTRYCZNĄ NA GIEŁDACH W EUROPIE W 2016 R. (RYNEK SPOT) [TWH]

Źródło: TGE na podstawie danych z giełd

WOLUMEN OBROTU ENERGIAŁ ELEKTRYCZNĄ NA GIEŁDACH W EUROPIE W 2016 R. (RYNEK TERMINOWY) [TWH]

Źródło: TGE na podstawie danych z giełd

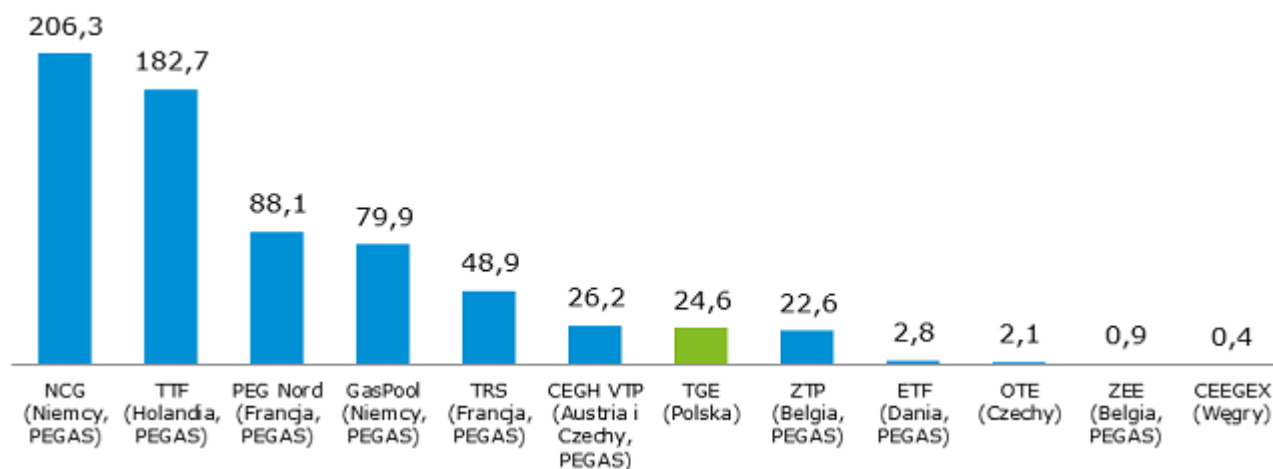
Przykład innych krajów europejskich potwierdza możliwości, jakie są przed giełdowym rynkiem energii, którego znaczenie może rosnać z dwóch powodów. Pierwszy dotyczy rynku energii elektrycznej i jest to możliwość realizowania większego niż dotychczas wolumenu transakcji na giełdzie względem obrotu w transakcjach bilateralnych, drugi natomiast to przestrzeń dla zwiększenia ogólnej płynności obrotu towarami. Sprzyjającym czynnikiem w tym procesie jest rozwój infrastruktury dla importu obu towarów oraz wytwarzania energii elektrycznej, lecz nie mniej istotny jest dalszy rozwój kontaktów TGE z uczestnikami obrotu w celu dostosowania jej organizacji do ich szczegółowych potrzeb.

Największą przestrzeń dla rozwoju na rynku energii elektrycznej stanowi płynność giełdowego rynku terminowego, dla rynku gazu jest to natomiast prowadzona w ramach

grupy TGE platforma OTC.

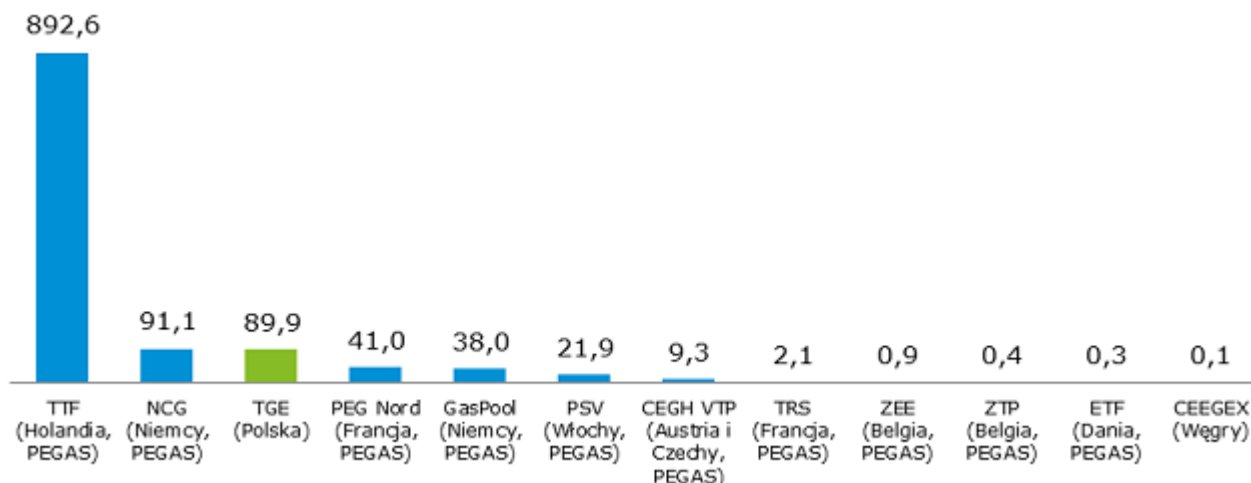
W roku 2016 zatwierdzona została przez Parlament wchodząca w dwóch etapach w roku 2017 deregulacja cen gazu dla odbiorców przemysłowych. Jest to decyzja korzystna dla TGE jako organizatora rynku hurtowego, którego znaczenie w procesie ustalania cen dla odbiorców przemysłowych wzrosło. Niezmienione pozostały z kolei regulacje dotyczące obowiązku sprzedaży energii elektrycznej i gazu ziemnego na giełdzie. Wygasanie umów długoterminowych spowodowało jednak znaczny spadek wielkości obowiązku sprzedaży energii elektrycznej na giełdzie, a w konsekwencji spadek płynności na rynku terminowym TGE. W 2016 r. wolumen obrotu energią elektryczną na RTT wyniósł mniej niż dwie trzecie zużycia energii w Polsce (bez uwzględnienia zużycia własnego elektrowni), co wyrządza szkodę transparentności rynku krajowego.

WOLUMEN OBROTU NA GIEŁDACH GAZU ZIEMNEGO W EUROPIE W 2016 R. (RYNEK SPOT) [TWH]

Źródło: TGE

WOLUMEN OBROTU NA GIEŁDACH GAZU ZIEMNEGO W EUROPIE W 2016 R. (RYNEK TERMINOWY) [TWH]

Źródło: TGE na podstawie danych z giełd

Pod względem cenowym rok 2016 był rokiem znacznej obniżki ceny gazu ziemnego oraz zróżnicowanych trendów na rynku energii elektrycznej. Wzrost średnich cen na rynku spot oprócz Polski nastąpił również w regionie nordyckim, lecz wzrosty te zaszły w stosunku do bardzo niskich cen energii elektrycznej z roku 2015. Ceny tego towaru na rynku terminowym TGE były niższe niż w poprzednim roku. Ceny na hurtowym rynku energii i gazu zależą zasadniczo od dwóch czynników, tzn. od kosztów wytwarzania towaru lub jego importu oraz są efektem gry rynkowej popytu i podaży wykorzystywanej w celu maksymalizacji zysku uczestników obrotu giełdowego. W drugim z tych elementów przejawia się także pośrednio wpływ cen uprawnień do emisji, praw majątkowych do świadectw pochodzenia, a w przyszłości także wsparcia budowy nowych elektrowni konwencjonalnych w ramach tzw. rynku mocy. W roku 2017 należy oczekiwać wzrostu cen ropy naftowej, gazu ziemnego oraz najprawdopodobniej również węgla, skutkiem czego także i cen energii elektrycznej.